

^a Jerem. 27.
^y Jerem. 25.
22.
^z Ezech. 27.
^a Ezech. 28.21.
Jerem. 43. 4.
^b Jerem. 43. 4
^c Zach. 9. 2.3.
^d Ezech. 26.

^d Diodor. Si-
cul. ad ann. 2.
Olymp. 177.

Chaldaæ sollicitarent (^x). Singulos illos Jeremias (^y) jugo & catenæ, tum calice sub iræ Domini donavit; quibus futura sub Chaldaæ captivitas illorum designaretur (^z). Post captam Tyrum, Sidon gravioribus conditionibus aperum jugum Babylonioræ Regum subiit (^a).

Apries, qui post Psammim in Ægypto regnabit, (ipissimus est Pharaon Vaphrus) Jeremiæ [b] referente Herodoto lib. 2. cap. 161. in Phenices, Tyrios, & Sidonios bellum intulit, an ante obessam à Nabuchodonosore Tyrum subiectamque armis ejusdem Principis Sidonem, incertum. Vi- dius prostratusque Judæis insultasse Sidonios, Joel gravioribus verbis exprobrit cap. 3. 4. 5. exprobat & Ezechiel cap. 28. 24. Nec Deus insultantibus illis perecerit, jugo enim Chaldaæ prius opprescit, dein Persarum; quamvis factæ in illos Prophetarum mina (^e) non nisi post plurimum sæculorum successionem ad literam omnes implerentur.

Sub Artaxerxe Ocho Rege Persarum, impotentes Satraparum Persarum Praefecturam non ferentes Sidonii, isto clam cum Neftanebo Rege Ægypti foedere, in apertam desfectionem eruperunt (^d). Quare instruuntur genti classe, apprehensum Præsidem ad supplicium frēdū raptarunt; tum cæsis arboribus è Regis hortis, con- gestum equorum è regionibus pabulum in- jecta flammæ absumperunt. Malo in ipsa sua origine extingendo, proximiores Syriæ & Ciliciæ Satrapæ accurrerunt; sed prælio vieti à Tenne Rege Sidonis ter- ga vertere coacti sunt. Tandem Artaxerxes ipse cum 300000. pedibus & 30000. equitibus, instruuntur insuper classe 300. na- vium, adiectis 500. onerariis, Sidonem ma- ri terraque aggressurus venit.

Neque Sidonii sive in legendis copiis, si- ve ad se defendendos signiores fuerant; sed proditione Regis Ducisque sui traditæ Ar- taxerxi Urbe, factum est, ut Principis clem- entiam implorare cogerentur. Quare missi in Davidem bellantibus faverint, sub- actos tributarios fecit (ⁱ). Ita sua fides vaticinio Jacob: *Major serviet minori* (^k).

Nec diu quieti manescere Idumæi, sub exitu Regni Salomonis res novas moliti aggressi; Adad enim è Regio Idumæorum sanguine, qui, vafta regione à Joab duce exercitus Davidis, in Ægyptum infans translati fuerat, Adad, inquam, labente Regno Salomonis, in suam provinciam re- gressus Regem sive salutari curavit [^l]. Quod ego præstissem credo in Idumæa Orientali ad montes Galaad; ceteri enim Idumæi ad meridiem Palæstinae in ob- sequio Regum Juda usque ad Joram filium Josaphat manerunt (^m).

Erexit nihil secundus caput, languidum licet; cum enim Alexander Magnus ex- peditiōnem Phenicæ suscepisset, adhuc subsistebat; citidque se Regi submittentem Rex ipse humaniter & benignè exceptit. Successione tamen plurimum sæculorum tandem factum est, ut post multas toleratas vices, tandem Tyrus & Sidon ad eum sta-

tum, qualem jam inde à pluribus saculis scimus, redigerentur, nempe sine nomi- ne, sine autoritate, viribusque, propriis ruinis sepulta: *Dabo te in limpidissimam pe- tram: facatio sacerdotum eris, nec adi- ficeris ultra: quia ego loquutus sum, ait Dominus Deus.*

ARTICULUS III.

De Idumæis.

Idumæos genus ab Esau vel Edon fratre Jacob & filio Isaac ducere, tam notum est, quām quid aliud. Primæ gentis sedes in montibus Sehir, ad meridiem Maris mortui & Jordanis; deinde in subje- citate Palestine arva ad meridiem Maris mor- tui descendentes, locum intra ditionem Ju- da, & Arabiam Petram occuparunt. Duas enim Idumæorum regiones distingue- opus est, ut varia Scripturæ loca con- cilientur (^e).

Imperium populi primò Duces, sive Principes, dein Reges habuerunt, quo- rum longam jam successionem numerabant, ex quo primus Israelitarum Rex Saul post Samuelem constitutus est (^f). Quia olim similitates inter Esau & Jacob reum farto sublatæ benedictionis Isaac parentis, in posteros etiam magis magisque auctæ ha- hereditario jure transferunt. Cum Hebrei iter haberent per desertum, ne precarium quidem transitum, pretio etiam pro com- meatis promisso, ab Idumæis impetrare potuerunt (^g). Quare circumducere iter per, regionem Moab & Madiam, ut in Chanaanitidem tandem ingredierentur, coacti sunt (^h); armis enim iter per Idumæam perrumperæ à Deo prohibebantur.

Excurrentes ditionem Juda Idumæos Saul non opprescit quidem, sed in ordinem tantum redigit (*). David armis, incertum qua de causa, faciliter tamen quod Ammonitis in Davidem bellantibus faverint, sub- actos tributarios fecit (ⁱ). Ita sua fides vaticinio Jacob: *Major serviet minori* (^k).

Nec diu quieti manescere Idumæi, sub exitu Regni Salomonis res novas moliti aggressi; Adad enim è Regio Idumæorum sanguine, qui, vafta regione à Joab duce exercitus Davidis, in Ægyptum infans translati fuerat, Adad, inquam, labente Regno Salomonis, in suam provinciam re- gressus Regem sive salutari curavit [^l].

Quod ego præstissem credo in Idumæa Orientali ad montes Galaad; ceteri enim Idumæi ad meridiem Palæstinae in ob- sequio Regum Juda usque ad Joram filium Josaphat manerunt (^m).

Joram armis illos reducere conatus est;

frustra tamen. Amasis filius Joas Regis

Juda æquorem in illos fortunam expertus,

prælio 10000. illorum cecidit, Petram, quam

ille Jeſtæ appellatam voluit, post dejectos

ex alta silice 10000. Idumæorum captiva,

occupavit; tum & sublatos ejus populi

Deos ipse sibi Rex in Numinæ consecra-

vit (ⁿ). Nullus tamen par tot victoriis

successus fuit, semper enim Idumæi sui

juris

^e Vide Gen. 32.

3. & 33. 1.

& 3. Reg. 11.

18. & facile

Josue 11. 17.

& 12.7. & 2.

Par. 20. 2. 10.

22. 23. Thren.

4. 25. Ezech.

25. 8. & 35.

2. 3.

f Gen. 36. 21.

g Num. 20. 14.

h Num. 21. 4.

Judic. 11. 17.

* i. Reg. 14.

47.

i. Reg. 8. 14.

& 3. Reg. 11.

15.

k Gen. 25. 23.

l 3. Reg. 11.

14.

m 2. Par. 21.

8. 9.

Gentium Judææ finitimarum.

649

juris manserunt, simulatisque suæ in Ju- dæos exercendæ nullam occasionem elabi- passi sunt.

Sævè & inhumaniter bello captos Israe- litas habuisse, tum & Idumæis hostibus vendidisse, Amos 1. 11. Philistæs expro- brat. Ideo etiam Propheta gravissimis ca- stigat minus Idumæos auctos gladium in- Judæos fratres suos stringere. Ozias Rex Juda urbem Elat ad Mare rubrum ab illis occupatam recepit (^o); nec tamen diu tenuit; nam Rasin Rex Syria, pulsis Ju- dæis, ditione suæ illam adiecit (^p). Sub Achaz Idumæi regionem Juda discurren- tes, odii sui levissima monumenta relique- runt (^q). Creduntur Sennacheribo inferen- ti in Ezechiam bello auxiliares copias du- xisse (^r); cuius inhumanitatis poenas da- re sub Asiradone, altero post Sennacheri- bum Rege, ditionem eorum depopulante, coacti sunt [^s]. Una cum ceteris finiti- mis Judææ gentibus, gravia in se Holo- phernis armis feruerunt.

Judas Macchabæus bello gentem aggres- sus, non senz fregit (^b); que ab illo prosperè suscepta expeditio, à Joanne Hircano tandem, domitis Idumæis atque ad recipiendam circummissionem adactis, confecta est. In fide manerunt ulque ad sparsionem Urbis gentisque Judaicæ di- sperserunt. Cum ultimæ obsidio preme- retur Jerusalem, accurrentes Idumæi (^c), arma sumperunt pro conservanda urbis libertate, quam veluti Metropolis totius generis Abraham suspicabant. Ita nihil desideratum varicinis Iaac (^d), & Balaam (^e), qua potio futurum Jacob super Esau pollicebantur; sicut etiam Oraculus Prophetarum Iisaæ, Amos, Jeremias, Abdias, Ezechielis, qua evertendam penitus regionem, ut nomen ipsum extingueretur prenunciarunt; omnia sanè hec post plurimum sæculorum tractum luculentissimo documen- to impleta esse constat.

ARTICULUS IV.

De Ammonitis & Moabitis.

Gentium semper in S. Scriptura con- junctorum, quibus communia omnia, origo, regio, beila, vices, ejusdem articuli foedore historiam jungimus. Ex incep- to concubato Loti cum geminis filiis derivato, ambos exploratissimum omnibus esse censco (^f). Sedem habebant ad Orientem Jordani & Maris mortui, inter Ara- bes Scenitas ad Orientem, & Tribus Gad, & Ruben ad Occidentem. Olim ante sub- jectam Israelitis Chanaanitidem, fatis am- plam regionis Ammonitæ, & Moabitæ portionem Amorræi occupaverunt [*]. Haec Hebrei, pulsis Amorræis, jure ar- morum subegerunt; ex quo utriusque gen- tis odium illud, quod subinde nec modico incendo exarbitur in Hebreos.

Altera etiam odio origo derivata ex im- pio Balaami confilio, quo immissa filiæ Moab in Hebreos, populum ad turpia, & idiotram pellecerunt (^g). Ad hæc, Moab Hebreos translatum depositentes non inurbane tantum dejecti, sed & panem & aquam pretio sibi petentes, in extrema committantur caritate, vacuos remisit. Cu- jus inhumanitatis merito cavit Deus, ne Ammonitæ, Moabitæ unquam usque ad decimam generationem in cœtum populi recupererentur (^h).

Eglon Rex Moab, junctis cum Ammoni- tis armis, inter primores post obitum Jo- nnnn sue

g Num. 25. 1.

2. & 21. 25.

h Deut. 23. 3.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

2. & 21. 25.

sue Iraelitis restituit, quos tamen, occiso Eglo, Aod filius Jera ab oppressione relevavit. Irael sumptis in Moabitas armis, commissio prelio, ad 10000. casis, pacem regioni 80. annorum spatio restituit (1).
*i. Jud. 3. 12. & seq. Jud. 11. 1. * 2. & seq.*

kz. Reg. II. II.

*1. Reg. 14.
47.*

** Reg. 28. 2.
&c. 4. Reg. 1.
1.*

*m 4. Reg. 3. 4.
&c.*

Tum Ammonites receptis animis jugum Tribubus transjordanis imposuerunt; quin & potentia sua freti recipiendam totam regionem suam, ab Amorrhæis prius, deinde a Moyse occupatam aggressi sunt. Resistendo eorum conatus, Jephé à populo Dux electus, non ea tantum, qua Moyse olim iure armorum vindicaverat, rata iustitia haberet, sed commissio cum Ammonitis prælio, victos fractisque magna re-gionis sua portione spoliav. *t*

Nas Rex Ammonitarum (k), viribus suis abusus, aliquanto post populos trans Jordanem vespigales habuit. Jugum etiam imponere civibus Jabel Galad tentavit; tantaque impotentia & crudelitate usus est, ut pacem suppliciter petentes non alio responso dignaretur, quam daturum se ea conditione, si effuso dextro oculo, quod & supplicii sufficit intolerabilis & probri nunquam delendi, emerent. Animis ad hæc desperderunt Galaditi: open a Sauli, Regnum tam primò ineunte imploratu-ri venerunt. Saul afflitis succurrentem ratus, rapim collectis copiis, Ammonitas inseguuntur eft; eosque incato assequuntur, fregit fugavitque, liberata simul ab ingenti metu Urbe: quare toto ejus Regni tem-pore quieta omnia ab Ammonitis man-ferunt (l).

David quo tempore Saulem habebat in- festum, imminentem capiti suo procellam evitaturus, in Ammonitem & Moabitum aufugerat; quos populos æquiores adeo natus est, ut asylum apud illos fa-miliæ suæ universæ contra Saulis im-potentiam obtinuerit. *Reg. 23. 2. &c. Manit apud illum accepti à Rege Ammonitarum benefici memoria; illo enim fatis fun-cto, Legatos ad Hanonem Regem Ammonitarum ejus filium misit, tum dolorem de morte patris solaturus, tum de inito ab eo Regno gratulaturus. 2. Reg. 10. 1. &c. Hanon malis consilis suorum præoccupatus, non Legatos recipere, sed ex-ploratores ratus, inclementer adeo viros exceptit, ut abscessis vestium laciniis, atton-saque barba, remiserit. Quam acceptam in-juriam ulturus David, bello in Ammoni-tas indito, Rabbath urbem eorum Metro-polim expugnavit, ac pluribus affectos cladiis regione universæ spoliavit. Man-ferunt in obsequio Ammonites & Moabitæ usque post obitum Salomonis. Demum re-rum potente Roboamo, & subducto à de- cem Tribubus iugo domus Davidica, Ammonite & Moabitæ Regibus Israel usque ad obitum Achabi ceferunt (*).*

Ochozias post Achabum Rex, redigendis in fidem populi imparem se novit; sed Joram Achabi filius, & frater Ochozias rerum potitus junctis cum Rege Juda & Edom armis, expeditionem in illos suscep-tit (m). Iter per desertum habeant, sed cum septent diebus processissent, aquarum penuria laborare exercitus cœpit.

Afflitis solidis fortè Eliseus affuit, qui Domini verbis fodere canales & fossas in eadem valle jussit, mane aquis impleendas. Adjectis insuper, Dominum manus illorum Moabitæ permisurum. Di-ctis sua fides; mane etenim Moabitæ ve-nientes, aquas, quæ rubra à longè intuen-tibus è radiis orientis Solis repercuttis vi-debantur, speciantes, ratique tres Reges simul congressos & in mutuam cædem corruentes aquas sanguine suo cruentasse, nihil ultraius disponentes, soluti ordinibus velut ad legenda spolia procurerunt; sed in hostes inopinatò incidentes, palantes confusique terga insistentibus cædentiibus que vertere coacti sunt.

Alterum sub Jofaphat Rege Juda in- Moabitæ bellum suscepimus, est, quod jam narrato praluit (n). Cum Ammonitæ, Moabitæ, & Idumæi in Judæam fæse fu- per effundentes, ad Engaddi usque pro-cessissent, Jofaphat Dei ope unicè fretus, in-structam aciem in illos duxit. Vix in con-spectum hostium venerat, cum illi inopina-to terro perculti, nullo impellente, terga dederunt adeo effusæ, ut incurvantem victori-ram largamque Judæis prædam relinquent.

Moabitæ igitur & Ammonitæ, ut in su-perioribus demonstravimus, in ditionem Regum Israel concedentes, easdem cum il-lis vices subierunt. Theglaphalasarem & Salmanasarem iniustissimos experti sunt: quæ à Salmanasare inferenda mala specta-fse creditur Isaias, iisdem populis malum post triennium illis subeundum prænun-cians (o). Hæc Salmanassari tempestas, dum in Syriam & in terram Israel deturbatur, aliquot ante postremam Samariae ob- fisionem annis contigit.

Benadæ & Hazaël Reges Syriae Urbem Ramoth-Galaad frustra à Joram Rege Israël & Achabo propugnatam subegerant. Eius belli historia latet; sed Amos 1. 13. insinuante intelligimus, Ammonitas & Moabitæ oblatam eam occasionem nactos, ut jugum Iraelis excuterent, atque pristini in populum Dei odii documenta exhiberent, nihil reliqui ad crudelitatem fecisse, ut vel ipso sceminarum utero disfecto, foetus extinguerent. Virtus etiam Moabitæ ver- tit idem Propheta, Regem Idumææ igne cremarum in cineres favillæque abiisse; quo spectatum creditur sacrificium à Re-ge Moab de filio Regis Idumææ, cum armis trium Regum pressus, in ultimas an-gulas devenisset. Vide 4. Reg. 3. 27.

Bella verò & calamitates, quas Maobi-tæ & Ammonitæ inferendas Amos præ-nunciaverat, ipsissimas credimus, quibus Ozias, & Joathan Rege Juda [p], vel Salmanasar, de quibus supra, vel saltem quibus Nabuchodonosor quinquennio post captam Jerusalēm (q), eos affixit.

Post transmigrationem Tribuum Ruben, Gad, & dimidiæ Tribùs Manasse transjordanicas, Ammon & Moab veterem ditio-nem suam ab illis reliquam receperunt. Gravioribus verbis illos Jeremias (r) ca-stigat, ultiōne Domini, quam facile Ho-lophernes exequutus est, cum ex Judith

*n 2. Par. 20. 1.
2. Pf. 72. 7.*

o Iai. 15.

*p 2. Par. 26. 7.
8. & 27. 5.
q Joseph. An-tiq. 1. 10. c.
11.*

r Jerem. 49. 1.

5. 2.

Rabbath Urbem illorum Metropolim mo-e-nibus exspoliatam, valido præficio imposi-to, ditione sua adjectit (s).

*y Polyb. l. 5.
z Dan. 11. 41.*

3. 2. & 7. 8. intelligamus, Imperatorem il-lum post aliud tempus utrumque po-pulum subegisse.

Legati Ammonitarum & Moabitum cum ceteris jugo & catenâ donati sunt à Jeremias (t), adjecto simul calice iræ Dei (*): moniti sunt insuper, ut quanto-cius deditio nem Nabuchodonosori faciant; ni pareant, servitute & captivitate multandi. Monitis Prophetæ neglegit, fœ-dus cum Rege Juda, Ægypti, Tyri, Sidoniis, & Edom in Chaldaeos strinxerunt. Sed cum versam in Judæos bellum molem, ac propè opprimendos vidissent, Sociorum mala negligere non tantum, sed etiam insul-tare afflitis maluerunt (t). Id ferens Domi-nus indignus, eundem Nabuchodonosor-rem immisit, qui veris in illos armis, captivos in Transœuphratæam traduxit. Eam transmigrationem sapientis Prophetarum oraculis (u), sicut & post captivita-tem solitam in patriam regredium, pregun-ciat novimus. Sed paulo altius res est re-petenda (x).

Cum Nabuchodonosor exercitum in Se-deciam aliosque foederatos Reges ducere constituisset, in ipso itineri ineundi articulo deliberaffe legimus Ezech. 21. 20. 21. utrum rectâ Jerosolymam, seu potius Rab-bath Metropolim Ammonitarum con-tenderet. Ut Jerosolymam præponeret vir-garum è pharetra eductarum fors fluctuan-tem animum determinavit. Cum obsidio-ne urbs præmeretur, plures Judæi in Am-monitide fæse receperunt, tanguam a pud foederatum & amicum populum tutum pre-fidum habitui. Hujus rei vadem datum Jeremiam cap. 40. 11. & 41. 10. 15. quo authore etiam intelligimus, necessitudinem quandam inter utrumque populum intercessisse. Neque testimonio Ezechielis, gaudiu[m] de æruminis Judæorum & ever-sione Templi Ammonitis exprobantis, hec omnia repugnant. Utrumque enim conti-gisse poterat, ut alii insultantibus, alii afflitis suppetias ferrent.

Credimus non inviti, potissimum ani-mandi in Ammonitas eosque opprimendi Nabuchodonosori causam dedisse perfidiam Regis Ammonitarum in Godoliam, & Chaldaeos, quos Nabuchodonosor in Judæa post captam Urbem Metropolim re-liquerat. Sed ultionem quinquennio à capita Urbe differre coactus est, quemad-modum ex Josepho Antiq. lib. 10. cap. 11. intelligimus.

Perfusum habemus, Cyrum libertate utrique genti restitutâ, eodem quo Isra-elitas ceterosque finitimos populos, beneficio in possessionem regionis suę immis-see. Scimus enim, post ea tempora Moabitæ & Ammonitas pomeria sua in dies dilatasse, Urbes munitionibus auxisse, eâ plau-næ accessione, qua res Israélitarum cre-visse spectamus. Tandem Regibus Persarum subiectos, iisdemque Satrapis, quibus Syria & Palæstina, commissos legimus. Is rerum status usque ad Alexandrum Magnum cui servierunt, permanit. Eo fatis functo in Regum Ægypti partes, deinde Regum Syriæ concesserunt. Antiochus Magnus

*Diffr. Calmet Tom. I.
Nnnn 2 ejus*

b Gen. 10. 22.

c Justin. l. 36.

*e Joseph. An-tiq. lib. 7. c. 6.
Nicol. Da-masc. lib. 4.
Historia apud Joseph. ibid.*

ARTICULUS V.

De Syris Damascenis.

Natus è Semo Aram, incolas Syriae & Mesopotamiae posteros habuit (b). Nos historiam cogimus ad Syros Damascenos, i.e. intra veteris Regni Damasci fines, quod regio esset Palæstinae pro-pinquor, ejusque gentis res magis ad Judæos spectarent, & frequentior de illis apud Prophetas mentio contingat.

Damascus, urbs ipsa jam Abrahame-ta amplitudine & gloriæ celebris. Non de-fuerunt, qui post Damascum illius autho-rem, eundem Patriarcham regnasse credi-derint (c). Josephus Antiq. l. 1. cap. 7. conditam urbem ab Hys filio Aram natu-majore testatur. Nihil de illa, nec de eius politia in Libris Sacris, nisi usque ad Regnum Davidis. Cum Rex ille expedi-tionem in Adarezer Regem Syriae Soba suscepisset, Adad Rex Damasci foederatis Syris auxiliaria copias duxit, utroque verò ingenti victoriâ Judæus fregit (d). Hunc primum Damasci titulum Regis assumpisse, post Nicolaum Damascenum gentis sua historicum & Herodi coæcum Josephus testatur (e).

Mansit igitur Damascus in obsequio Israélitarum sub Davide & Salomone. Sed factâ decem Tribuum à Juda secessio-ne, cum Urbs esset à ditione Roboami remotor, simulque turbarum Regni Is-raeliticæ opportuna ipsi præberetur occasio, excusso dominacionis Hebraicæ jugo, pri-stinam libertatem recepit. Legimus 3. Reg. 11. 23. &c. Iacobis Salomonis anni Deum adversarium in eum Regem susci-tasse Razin filium Eliada, qui adhibita prædonum manu à Damascenis exceptus, & in Regem salutatus, ditionem Salomo-nis prius, dein Israélitici Regni excurrivit.

Aī Rex Juda, infestum ibi Regnoque Basam Regem Israël depulsurus, Benadæ filium Tabremon Regis Damasci, multo auro à fœdere cum Basa divulsum, in